

RAQAMLI TRANSFORMATSIYANING MINTAQALAR IQTISODIY RIVOJLANISHIGA TA'SIR MEKANIZMLARI VA SAMARADORLIK MEZONLARI

Qozaqova Munajat Sharifjanovna

Namangan davlat texnika universiteti

“Raqamli texnologiyalar” kafedrası

katta o‘qituvchisi p.f.f.d., PhD.

ORCID: 0009-0002-0681-9984

E-mail: gozoqova@nstu.uz

Tel.: +998931041253

Annotatsiya

Mazkur maqolada raqamli transformatsiyaning mintaqalar iqtisodiy rivojlanishiga ta'sir mexanizmlari va uning samaradorligini baholash mezonlari tadqiq etilgan. Raqamlashtirish jarayonlarining hududiy iqtisodiy o'sish, mehnat unumdorligi, innovatsion faollik, investitsion jozibadorlik, tadbirkorlik muhiti va aholi turmush darajasiga ta'siri tizimli yondashuv asosida tahlil qilingan. Shuningdek, raqamli infratuzilma, axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalanish, raqamli davlat xizmatlari va raqamli ko'nikmalarning mintaqalar rivojlanishidagi o'rni yoritilgan. Tadqiqotda raqamli transformatsiya samaradorligini baholash uchun iqtisodiy, texnologik, ijtimoiy va institutsional mezonlar tizimi taklif etilib, hududlar o'rtasidagi raqamli tafovutlarni qisqartirishning ahamiyati asoslangan. Empirik tahlil Namangan viloyati tumanlari bo'yicha 2020-2025-yillar ma'lumotlari asosida amalga oshirilgan. Olingan natijalar mintaqaviy iqtisodiy siyosatni takomillashtirish, raqamli infratuzilmani rivojlantirish va hududlarning raqamli raqobatbardoshligini oshirish bo'yicha amaliy tavsiyalar ishlab chiqish imkonini beradi. Mintaqalarning barqaror va inklyuziv iqtisodiy rivojlanishida raqamli transformatsiya hissasini oshirishga qaratilgan amaliy tavsiyalar ishlab chiqilgan.

Kalit so'zlar: raqamli transformatsiya, mintaqaviy rivojlanish, raqamli iqtisodiyot, raqamli infratuzilma, iqtisodiy o'sish, raqamli tafovut, raqamli raqobatbardoshlik, samaradorlik mezonlari.

Аннотация

В статье исследуются механизмы влияния цифровой трансформации на экономическое развитие регионов и критерии оценки ее эффективности. На основе системного подхода проанализировано воздействие процессов цифровизации на экономический рост регионов, производительность труда, инновационную активность, инвестиционную привлекательность, предпринимательскую среду и уровень жизни населения. Особое внимание уделено роли цифровой инфраструктуры, внедрения информационно-коммуникационных технологий, цифровых государственных услуг и цифровых навыков в обеспечении регионального развития. Предложена система экономических, технологических, социальных и институциональных критериев оценки эффективности цифровой трансформации, а также обоснована необходимость сокращения цифрового разрыва между регионами.

Эмпирический анализ проведён на основе данных по районам Наманганской области за 2020-2025 годы. Полученные результаты создают основу для совершенствования региональной экономической политики, развития цифровой инфраструктуры и повышения цифровой конкурентоспособности регионов. Разработаны практические рекомендации по повышению вклада цифровой трансформации в устойчивое и инклюзивное экономическое развитие регионов.

Ключевые слова: цифровая трансформация, региональное развитие, цифровая экономика, цифровая инфраструктура, экономический рост, цифровой разрыв, цифровая конкурентоспособность, критерии эффективности.

Abstract

This article examines the mechanisms through which digital transformation affects regional economic development and develops criteria for assessing its effectiveness. The study provides a systematic analysis of the impact of digitalization on regional economic growth, labor productivity, innovation activity, investment attractiveness, the business environment, and living standards. Particular attention is paid to the role of digital infrastructure, the adoption of information and communication technologies, digital public services, and digital skills in promoting regional development. The article proposes a set of economic, technological, social, and institutional criteria for evaluating the effectiveness of digital transformation and substantiates the importance of reducing digital disparities between regions. The empirical analysis is based on 2020-2025 data for the districts of Namangan region. The findings provide a basis for improving regional economic policy, developing digital infrastructure, and strengthening the digital competitiveness of regions. Practical recommendations are proposed to enhance the contribution of digital transformation to sustainable and inclusive regional economic development.

Keywords: digital transformation, regional development, digital economy, digital infrastructure, economic growth, digital divide, digital competitiveness, effectiveness criteria.

KIRISH

Jahon iqtisodiyotida raqamli texnologiyalarning jadal rivojlanishi va ularning iqtisodiy faoliyatning barcha sohalariga chuqur kirib borishi hududiy rivojlanishning an'anaviy mexanizmlarini tubdan o'zgartirmoqda. Sun'iy intellekt, katta ma'lumotlar, bulutli texnologiyalar, Internet of Things, blokcheyn, raqamli platformalar hamda zamonaviy axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining keng qo'llanilishi ishlab chiqarish, xizmat ko'rsatish, savdo, moliya, davlat boshqaruvi va ijtimoiy sohalarda yangi iqtisodiy imkoniyatlarni shakllantirmoqda. Natijada raqamli transformatsiya nafaqat korxonalar va alohida tarmoqlar samaradorligini oshiruvchi texnologik jarayon, balki mintaqalarning iqtisodiy salohiyati, raqobatbardoshligi va uzoq muddatli rivojlanishini belgilovchi strategik omil sifatida namoyon bo'lmoqda [13]; [14].

Raqamli transformatsiyaning mintaqaviy iqtisodiy rivojlanishga ta'siri, avvalo, iqtisodiy resurslardan foydalanish samaradorligining oshishi bilan bog'liq. Raqamli texnologiyalar ishlab chiqarish jarayonlarini avtomatlashtirish, axborot almashinuvini tezlashtirish, tranzaksiya xarajatlarini kamaytirish, bozorlar haqidagi ma'lumotlardan

foydalanish imkoniyatlarini kengaytirish va boshqaruv qarorlarining sifatini oshirish orqali hududiy iqtisodiy faollikni ragʻbatlantiradi [7]. Ayniqsa, raqamli platformalar kichik va oʻrta biznes subyektlarining hududiy chegaralardan tashqariga chiqishi, yangi isteʼmolchilar va hamkorlarga ega boʻlishi hamda xalqaro bozorlarga integratsiyalashuviga sharoit yaratadi. Shu jihatdan raqamlashtirish hududlarning ishlab chiqarish va eksport salohiyatini oshirish bilan bir qatorda, yangi biznes modellarining shakllanishiga ham xizmat qiladi.

Biroq raqamli transformatsiyaning mintaqalar iqtisodiy rivojlanishiga taʼsiri avtomatik va bir xil darajada yuzaga kelmaydi. Hududlar oʻrtasidagi raqamli infratuzilmaning rivojlanganlik darajasi, internetdan foydalanish imkoniyatlari, raqamli koʻnikmalarga ega mehnat resurslari, innovatsion ekotizim, investitsiya imkoniyatlari va institutsional muhitdagi farqlar raqamli texnologiyalarning iqtisodiy natijalarini sezilarli darajada differensiallashtiradi [6]; [11]. Natijada raqamli transformatsiya bir tomondan hududlarning iqtisodiy oʻsishini tezlashtirishi mumkin boʻlsa, ikkinchi tomondan raqamli imkoniyatlardan foydalanish darajasi past boʻlgan hududlarning rivojlanish surʼatlaridan ortda qolish xavfini kuchaytirishi mumkin. Shu sababli raqamli transformatsiyani faqat texnologik modernizatsiya jarayoni sifatida emas, balki hududiy iqtisodiy tengsizlik va raqamli tafovutlar bilan chambarchas bogʻliq boʻlgan kompleks iqtisodiy jarayon sifatida oʻrganish muhimdir.

Mintaqaviy rivojlanish nuqtayi nazaridan raqamli transformatsiyaning asosiy afzalliklaridan biri iqtisodiy faoliyatning hududiy joylashuviga boʻlgan anʼanaviy cheklovlarning qisqarishidir. Masofaviy mehnat, elektron tijorat, raqamli moliyaviy xizmatlar, onlayn taʼlim va telekommunikatsiya xizmatlarining rivojlanishi iqtisodiy faoliyatni yirik shaharlardan nisbatan chekka hududlarga ham kengaytirish imkonini bermoqda. Bu esa infratuzilmaviy va institutsional sharoitlar mavjud boʻlgan taqdirda, hududlarning iqtisodiy diversifikatsiyasini kuchaytirish, yangi ish oʻrinlarini yaratish va inson kapitalidan samaraliroq foydalanish uchun yangi imkoniyatlar yaratadi.

Raqamli transformatsiyaning iqtisodiy samarasi faqat raqamli infratuzilma mavjudligi bilan belgilanmaydi. Texnologiyalarning real iqtisodiy qiymat yaratishi uchun ulardan samarali foydalanish imkoniyatlari, aholining raqamli savodxonligi, tadbirkorlik subyektlarining texnologik tayyorgarligi, davlat boshqaruvi tizimining raqamlashtirilganligi va innovatsiyalarni qoʻllab-quvvatlovchi institutsional muhit ham mavjud boʻlishi lozim [4]; [12]. Demak, “raqamli infratuzilma → raqamli foydalanish → innovatsiya va unumdorlik → iqtisodiy oʻsish” zanjirining har bir boʻgʻini mintaqaviy rivojlanish natijalariga taʼsir koʻrsatadi. Mazkur zanjirning ayrim elementlaridagi uzilishlar esa raqamli investitsiyalarning kutilgan iqtisodiy samarani bermasligiga olib kelishi mumkin.

Oʻzbekiston sharoitida ham raqamli transformatsiya hududiy iqtisodiy siyosatning muhim yoʻnalishlaridan biriga aylanib bormoqda. Mamlakatda raqamli iqtisodiyotni rivojlantirish, elektron davlat xizmatlarini kengaytirish, telekommunikatsiya infratuzilmasini modernizatsiya qilish, davlat va biznes jarayonlarini raqamlashtirish hamda aholining raqamli koʻnikmalarini rivojlantirish boʻyicha izchil islohotlar amalga oshirilmoqda [15]; [16]. Biroq mamlakat

hududlarining iqtisodiy tuzilmasi, urbanizatsiya darajasi, infratuzilmaviy ta'minoti, inson kapitali va investitsion faolligi o'rtasidagi farqlar raqamli transformatsiya natijalarining hududlar kesimida turlicha namoyon bo'lishiga sabab bo'lishi mumkin. Shu bois raqamlashtirish jarayonlarining hududiy iqtisodiy o'sishga ta'sirini miqdoriy va sifat jihatdan baholash alohida ilmiy-amaliy ahamiyat kasb etadi.

Mazkur masalaning yana bir muhim jihati raqamli transformatsiya samaradorligini baholash mezonlarini aniqlash bilan bog'liq. Amaliyotda raqamlashtirish darajasini baholash ko'pincha internetdan foydalanish, raqamli infratuzilma yoki axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining tarqalishi kabi ko'rsatkichlar bilan cheklanib qoladi. Bunday yondashuv esa raqamli investitsiyalarning real iqtisodiy natijalarini to'liq aks ettirmaydi. Raqamli transformatsiya samaradorligini baholashda yalpi hududiy mahsulotning o'sishi, mehnat unumdorligi, yangi korxonalar tashkil etilishi, innovatsion faollik, investitsiyalar samaradorligi, bandlik, eksport salohiyati, davlat xizmatlarining sifati va aholining turmush darajasi kabi yakuniy natijaviy ko'rsatkichlarni ham hisobga olish zarur.

Mintaqaviy raqamli transformatsiya samaradorligini kompleks baholash uchun iqtisodiy, texnologik, ijtimoiy va institutsional mezonlarning o'zaro bog'liqligini hisobga oluvchi yondashuv talab etiladi. Bunday yondashuv raqamlashtirishga sarflangan mablag'lar hajmini emas, balki ushbu investitsiyalar natijasida yaratilgan qo'shimcha iqtisodiy va ijtimoiy qiymatni aniqlash imkonini beradi. Ayniqsa, hududlar o'rtasidagi raqamli tafovutni aniqlash va uning iqtisodiy rivojlanishga ta'sirini baholash mintaqaviy siyosatning manzilliligini oshirish uchun muhim hisoblanadi.

Mavzuning ilmiy dolzarbligi shundan iboratki, raqamli transformatsiyaning mintaqaviy iqtisodiy rivojlanishga ta'siri ko'p omilli xarakterga ega bo'lib, uning natijalari hududning dastlabki iqtisodiy salohiyati, inson kapitali, texnologik tayyorgarligi va institutsional sharoitlariga bog'liq. Shu sababli raqamlashtirish va iqtisodiy o'sish o'rtasidagi oddiy korrelyatsiyani aniqlashning o'zi yetarli emas. Ta'sir mexanizmlarini, vositachi omillarni va natijaviy ko'rsatkichlarni tizimli ravishda o'rganish talab etiladi.

Tadqiqotning asosiy maqsadi raqamli transformatsiyaning mintaqalar iqtisodiy rivojlanishiga ta'sir ko'rsatish mexanizmlarini aniqlash, mazkur ta'sirning asosiy kanallarini tizimlashtirish hamda hududiy raqamli transformatsiya samaradorligini baholashning kompleks mezonlarini shakllantirishdan iborat.

Ushbu maqsadga erishish doirasida raqamli transformatsiyaning hududiy iqtisodiy o'sishga ta'sir mexanizmlarini aniqlash, raqamli infratuzilma va iqtisodiy natijalar o'rtasidagi bog'liqlikni asoslash, raqamli tafovutning hududiy rivojlanishga ta'sirini baholash, samaradorlik mezonlarini tizimlashtirish hamda mintaqaviy iqtisodiy siyosat uchun amaliy tavsiyalar ishlab chiqish kabi vazifalar belgilangan.

Tadqiqotning ilmiy ahamiyati raqamli transformatsiyani mintaqaviy rivojlanishning alohida texnologik komponenti sifatida emas, balki iqtisodiy o'sish, innovatsiya, inson kapitali, investitsiya va institutsional rivojlanishni o'zaro bog'lovchi kompleks mexanizm sifatida talqin etish bilan belgilanadi. Amaliy jihatdan esa

tadqiqot natijalari hududlarning raqamli rivojlanish darajasini baholash, mavjud raqamli tafovutlarni aniqlash va raqamli transformatsiya siyosatining iqtisodiy samaradorligini oshirishga yo'naltirilgan qarorlar ishlab chiqishda foydalanilishi mumkin.

Raqamli transformatsiyaning mintaqalar iqtisodiy rivojlanishiga ta'sirini o'rganishning asosiy muammosi texnologiyalarning mavjudligi emas, balki ularning hududiy iqtisodiy qiymat yaratish jarayoniga qanchalik samarali integratsiya qilinayotganini aniqlashdan iborat. Shuning uchun raqamlashtirish siyosatining yakuniy samarasi infratuzilmaga kiritilgan investitsiyalar hajmi bilan emas, balki ushbu investitsiyalarning unumdorlik, innovatsiya, bandlik, daromadlar va hududiy raqobatbardoshlikdagi real o'zgarishlarga aylanish darajasi bilan baholanishi lozim.

ADABIYOTLAR SHARHI

Raqamli transformatsiyaning mintaqalar iqtisodiy rivojlanishiga ta'siri zamonaviy iqtisodiy tadqiqotlarda texnologik taraqqiyot, mehnat unumdorligi, innovatsion faollik, inson kapitali va hududiy tengsizlik bilan bog'liq holda keng o'rganilmoqda. Mavjud tadqiqotlar raqamli texnologiyalarning iqtisodiy samarasi faqat ularning mavjudligi bilan emas, balki infratuzilma, inson kapitali, institutsional muhit va texnologiyalarni o'zlashtirish qobiliyatiga ham bog'liqligini ko'rsatadi.

Goldfarb va Tucker raqamli texnologiyalar qidirish, nusxalash, tashish, monitoring va tekshirish xarajatlarini kamaytirish orqali iqtisodiy faoliyat samaradorligini oshirishini asoslagan [7]. Mazkur yondashuv raqamlashtirish hududiy masofaning iqtisodiy faoliyatga salbiy ta'sirini kamaytirishi mumkinligini ko'rsatadi. Biroq ushbu imkoniyatlardan foydalanish raqamli infratuzilma va institutsional sharoitlarning mavjudligiga bog'liq.

Brynjolfsson va Hitt axborot texnologiyalarining iqtisodiy samarasi texnologiyaning o'zidan tashqari tashkiliy o'zgarishlar va nomoddiy aktivlar bilan bog'liqligini aniqlagan [4]. Bresnahan, Brynjolfsson va Hitt esa IT texnologiyalari, tashkiliy innovatsiyalar va malakali mehnat o'rtasidagi o'zaro to'ldiruvchanlik mehnat unumdorligini oshirishini ko'rsatgan [3]. Bu natijalar mintaqaviy raqamli transformatsiyani faqat texnologik infratuzilma orqali baholash yetarli emasligini anglatadi.

Czernich va hammualliflar keng polosali internet infratuzilmasining iqtisodiy o'sish bilan bog'liqligini empirik jihatdan asoslagan [5]. Shu bilan birga, Forman, Goldfarb va Greenstein internet texnologiyalaridan foydalanishning hududiy natijalari bir xil emasligini ko'rsatadi. Ularning tadqiqotida raqamli texnologiyalardan foydalanish yuqori malakali mehnat va rivojlangan iqtisodiy muhitga ega hududlarda kuchliroq iqtisodiy samara berishi aniqlangan [6]. Demak, raqamlashtirish hududiy tengsizlikni avtomatik ravishda kamaytirmaydi.

Akerman, Gaarder va Mogstad broadband internetning malakali mehnat bilan to'ldiruvchi xususiyatini aniqlagan [2]. Acemoglu va Restrepo esa texnologik taraqqiyot bir tomondan ayrim mehnat vazifalarini avtomatlashtirishi, ikkinchi tomondan yangi vazifalar va ish o'rinlarini shakllantirishi mumkinligini

ta'kidlagan [1]. Shu jihatdan raqamli transformatsiyaning mintaqaviy samarasi hududdagi inson kapitali va mehnat bozorining moslashuvchanligiga bevosita bog'liq.

Hjort va Poulsenning Afrika mamlakatlari bo'yicha tadqiqoti tezkor internet infratuzilmasining bandlik, firmalar tashkil etilishi, unumdorlik va eksport faoliyatiga ijobiy ta'sirini ko'rsatgan [8]. Mazkur natija raqamli infratuzilmaning faqat mavjud korxonalar samaradorligini oshiribgina qolmasdan, yangi iqtisodiy faoliyat va bozor imkoniyatlarini ham shakllantirishi mumkinligini ko'rsatadi.

Jahon bankining World Development Report 2016: Digital Dividends hisobotida raqamli texnologiyalardan olinadigan iqtisodiy dividendlar infratuzilmaning o'zi bilan cheklanmasligi, inson kapitali, raqobat muhiti va samarali institutlar kabi omillar zarurligi ta'kidlangan [14]. OECDning raqamli transformatsiyani o'lchashga bag'ishlangan tadqiqotlarida ham raqamlashtirishni baholashda infratuzilma, texnologiyalardan foydalanish, innovatsiya, bandlik va ijtimoiy natijalarni kompleks hisobga olish zarurligi ko'rsatiladi [10].

Sorbe va hammualliflar raqamli texnologiyalarning unumdorlik salohiyatidan foydalanishda yuqori sifatli internet, texnik va boshqaruv ko'nikmalari hamda tegishli bozor institutlarining muhimligini asoslagan [12]. Bu yondashuv raqamli transformatsiyaning iqtisodiy samaradorligini baholashda texnologik va institutsional omillarni birgalikda tahlil qilish zarurligini ko'rsatadi.

OECDning hududiy rivojlanish bo'yicha tadqiqotlarida esa hududlar o'rtasidagi iqtisodiy tafovutlar infratuzilma, ko'nikmalar, innovatsion spilloverlar va investitsiyalardan foydalanish imkoniyatlari bilan bog'liqligi qayd etilgan [11]. Mazkur yondashuv raqamli transformatsiyani hududiy rivojlanish siyosati bilan uzviy bog'lash zarurligini ko'rsatadi.

Kolko AQSH hududlari misolida keng polosali internetning kengayishi va mahalliy iqtisodiy o'sish o'rtasida ijobiy bog'liqlik mavjudligini, bu bog'liqlik axborot texnologiyalariga ko'proq tayanadigan tarmoqlarda va aholi zichligi pastroq hududlarda kuchliroq ekanini aniqlagan [9]. Vial esa raqamli transformatsiyani axborot, hisoblash, kommunikatsiya va ulanish texnologiyalari birikmasi orqali obyekt xususiyatlarida sezilarli o'zgarishlarni yuzaga keltirib, uni takomillashtirishga qaratilgan jarayon sifatida ta'riflaydi [13]. Bu ta'rif raqamli transformatsiyani alohida texnologiya emas, balki tizimli o'zgarishlar jarayoni sifatida ko'rishga asos bo'ladi.

METODOLOGIYA

Tadqiqotning axborot bazasini O'zbekiston Respublikasi Milliy statistika qo'mitasi va Namangan viloyati statistika boshqarmasining xizmatlar sohasi bo'yicha rasmiy ma'lumotlari tashkil etdi. Tadqiqot obyekti sifatida Namangan viloyati, uning ma'muriy markazi - Namangan shahri va 11 ta tuman tanlandi. Kuzatuv davri 2020-2025-yillarni qamrab oladi.

Tahlilda uch guruh ko'rsatkichlardan foydalanildi: axborot va aloqa xizmatlari hajmi, kompyuterlar va maishiy texnikani ta'mirlash xizmatlari hajmi hamda jami bozor xizmatlarining o'sish sur'atlari. Birinchi ikki ko'rsatkich raqamli iqtisodiyotning hududiy shakllanishi va texnologiyalardan foydalanish darajasini ifodalovchi bevosita

indikatorlar sifatida, uchinchi ko'rsatkich esa raqamlashtirishning iqtisodiy faoliyatga potentsial ta'sirini ifodalovchi natijaviy indikator sifatida qo'llanildi.

Tadqiqotda tizimli yondashuv, statistik guruhlash, dinamik, tuzilmaviy va qiyosiy tahlil usullaridan foydalanildi. Nazariy asos sifatida raqamli transformatsiyani infratuzilma, texnologiyalardan foydalanish va natijaviy ko'rsatkichlar orqali kompleks o'lchash yondashuvi hamda raqamli dividendlar infratuzilma bilan birga inson kapitali va institutlarga bog'liq ekanligi haqidagi qarashlar qabul qilindi. Har bir hudud bo'yicha xizmatlar hajmining bazaviy yilga nisbatan o'zgarishi quyidagi formula orqali hisoblandi:

$$I = \frac{Y_{2025} \times 100}{Y_{2020}} \quad (1)$$

bu yerda I - 2025-yil ko'rsatkichining 2020-yilga nisbatan o'sish indeksi, foizda; Y_{2025} va Y_{2020} - tegishli yillardagi xizmatlar hajmi, mlrd so'm. Ushbu indeks 1 va 2-jadvallarning oxirgi ustunida keltirilgan va hududlar o'rtasida raqamli xizmatlarning kengayish sur'atini solishtirish imkonini beradi. Masalan, viloyat bo'yicha axborot va aloqa xizmatlari uchun $I = 1590,7 \times 100 / 542,5 = 293,2$ foizni tashkil etadi. Bozor xizmatlarining besh yillik o'rtacha o'sish sur'ati esa quyidagicha aniqlandi:

$$\bar{T} = \frac{T_{2021} + T_{2022} + T_{2023} + T_{2024} + T_{2025}}{5} \quad (2)$$

bu yerda T - 2021-2025-yillardagi o'rtacha o'sish sur'ati, foizda; T_t - t -yilda bozor xizmatlarining oldingi yilga nisbatan o'sish sur'ati, foizda. Mazkur ko'rsatkich 3-jadvalning oxirgi ustunida berilgan bo'lib, hududlarda bozor xizmatlari faolligining besh yillik o'rtacha darajasini ifodalaydi. Masalan, Namangan viloyati bo'yicha $T = (117,6 + 120,0 + 112,7 + 113,6 + 115,4) / 5 = 115,9$ foizni tashkil etadi.

Namangan shahrining viloyat bo'yicha jami hajmdagi ulushi tuzilmaviy tahlil orqali aniqlandi. Ma'lumotlar joriy narxlarda berilganligi sababli natijalar nominal dinamika sifatida talqin qilindi, 2025-yil ma'lumotlari esa dastlabki hisoblanadi. Tahlil korrelyatsion-deskriptiv xarakterga ega bo'lib, raqamlashtirish va xizmatlar o'sishi o'rtasidagi sabab-oqibat bog'liqligini isbotlashni maqsad qilmaydi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Tadqiqotning ushbu qismida Namangan viloyati va uning tumanlari misolida raqamli transformatsiyaning mintaqaviy iqtisodiy rivojlanishga ta'siri 2020-2025-yillar ma'lumotlari asosida tahlil qilinadi [17]. 2020-yil tahlil uchun bazaviy nuqta sifatida, 2021-2025-yillar esa besh yillik dinamik davr sifatida qabul qilindi.

Raqamli transformatsiyaning eng muhim iqtisodiy indikatorlaridan biri hududda axborot va aloqa xizmatlari hajmining kengayishidir. Mazkur ko'rsatkich telekommunikatsiya, axborot almashinuvi va raqamli xizmatlardan foydalanishning iqtisodiy faollikdagi o'rnini aks ettiradi (1-jadval).

1-jadval ma'lumotlari Namangan viloyatida raqamli iqtisodiyotning xizmatlar segmenti 2020-2025-yillarda sezilarli kengayganini ko'rsatadi. Viloyat bo'yicha axborot va aloqa xizmatlari hajmi 542,5 mlrd so'mdan 1590,7 mlrd so'mgacha, ya'ni qariyb 2,9 barobarga oshgan. Bu raqamli xizmatlar hududiy iqtisodiy faoliyatning alohida va tobora muhim segmentiga aylanayotganini ko'rsatadi.

1-jadval
Namangan viloyati tumanlarida axborot va aloqa xizmatlari hajmining dinamikasi, 2020-2025-yillar¹

Hudud	2020-yil	2021-yil	2022-yil	2023-yil	2024-yil	2025-yil	2025/2020, foizda
Namangan viloyati	542,5	615,4	799,3	1007,4	1181,8	1590,7	293,2
Namangan shahri	132,2	142,3	208,5	259,0	339,1	449,6	340,1
Mingbuloq tumani	22,8	25,3	30,9	40,7	46,9	67,5	296,1
Kosonsoy tumani	37,1	42,6	53,7	63,1	74,7	99,6	268,5
Namangan tumani	30,6	35,7	43,9	56,9	66,3	89,8	293,5
Norin tumani	27,8	32,0	40,0	48,6	55,9	76,9	276,6
Pop tumani	36,7	42,3	52,8	91,5	87,3	117,1	319,1
To'raqo'rg'on tumani	37,2	43,1	54,2	64,6	73,5	95,6	257,0
Uychi tumani	36,2	43,7	53,2	63,3	71,6	94,4	260,8
Uchqo'rg'on tumani	29,5	33,6	41,4	57,9	65,5	78,4	265,8
Chortoq tumani	33,6	40,0	49,3	59,8	67,8	90,3	268,8
Chust tumani	45,3	51,8	65,5	79,0	90,9	120,9	266,9
Yangiqo'rg'on tumani	35,9	41,8	52,4	57,9	64,5	87,0	242,3

Hududiy tafovutlar esa raqamlashtirish jarayonining bir xil kechmayotganini ko'rsatadi. 2025-yilda eng katta hajm Namangan shahrida - 449,6 mlrd so'mni tashkil etgan. Bu viloyatdagi jami axborot va aloqa xizmatlarining qariyb 28 foiziga teng. Shuningdek, Pop, Chust, Kosonsoy, To'raqo'rg'on va Uychi tumanlarida ham mazkur xizmatlar hajmi nisbatan yuqori shakllangan.

Biroq muhim ilmiy jihat shundaki, raqamli xizmatlar hajmining yuqoriligi avtomatik ravishda hududning raqamli transformatsiyasi samaradorligi yuqori degani emas. Masalan, Namangan shahridagi yuqori natija aholi, korxonalar, xizmat ko'rsatish subyektlari va iqtisodiy faollik konsentratsiyasi bilan ham izohlanadi. Shu sababli hajm ko'rsatkichini aholi jon boshiga, korxonalar soniga yoki YAHMga nisbatan ko'rsatkichlar bilan to'ldirish zarur.

2020-2025-yillarda Pop tumanida axborot va aloqa xizmatlari 36,7 mlrd so'mdan 117,1 mlrd so'mgacha oshib, qariyb 3,2 barobar ko'paygan. Bu hududda raqamli xizmatlarning kengayish sur'ati iqtisodiy faoliyatning yangi shakllari bilan birga rivojlanayotganini ko'rsatishi mumkin. Biroq bunday o'sishni faqat raqamlashtirish bilan izohlash metodologik jihatdan noto'g'ri bo'ladi, chunki xizmatlar hajmiga narxlar, aholi soni, tadbirkorlik faolligi va boshqa omillar ham ta'sir qiladi.

Raqamli transformatsiya faqat telekommunikatsiya xizmatlarining rivojlanishi bilan cheklanmaydi. Raqamli qurilmalar, kompyuterlar va boshqa texnik vositalardan foydalanishning kengayishi ularni ta'mirlash, texnik xizmat ko'rsatish va qo'llab-quvvatlash bozorining rivojlanishini ham talab qiladi.

Shu sababli kompyuterlar, shaxsiy foydalanish buyumlari va maishiy tovarlarni ta'mirlash xizmatlari hajmi raqamli texnologiyalarning iqtisodiyotga kirib borishining qo'shimcha indikator sifatida tahlil qilindi (2-jadval).

¹ Manba: O'zbekiston Respublikasi Milliy statistika qo'mitasi ma'lumotlari asosida muallif ishlanmasi.

2-jadval

Namangan viloyati tumanlarida kompyuter va texnik xizmatlar hajmining dinamikasi, 2020-2025-yillar¹

Hudud	2020-yil	2021-yil	2022-yil	2023-yil	2024-yil	2025-yil	2025/2020, foizda
Namangan viloyati	329,2	486,0	595,9	740,5	928,7	1125,8	342,0
Namangan shahri	62,2	84,2	88,2	112,5	140,1	173,3	278,6
Mingbuloq tumani	12,3	17,2	21,9	27,7	33,1	43,5	353,7
Kosonsoy tumani	14,6	23,0	28,7	35,4	45,4	58,9	403,4
Namangan tumani	19,6	22,9	28,3	34,9	46,3	55,1	281,1
Norin tumani	14,2	21,2	27,3	32,7	43,2	49,8	350,7
Pop tumani	16,1	24,7	32,3	40,1	46,9	60,8	377,6
To‘raqo‘rg‘on tumani	17,4	29,1	36,3	45,0	64,2	72,9	419,0
Uychi tumani	13,7	23,8	29,9	36,6	47,0	51,9	378,8
Uchqo‘rg‘on tumani	14,0	21,4	26,6	32,7	43,5	57,6	411,4
Chortoq tumani	14,4	22,9	28,8	36,3	41,6	50,5	350,7
Chust tumani	16,2	26,6	32,6	41,1	52,0	68,6	423,5
Yangiqo‘rg‘on tumani	12,2	23,4	29,5	36,1	43,3	51,7	423,8

2-jadval raqamli transformatsiyaning faqat aloqa infratuzilmasi bilan chegaralanib qolmay, raqamli texnologiyalarni ekspluatatsiya qilish va ularga xizmat ko‘rsatish bozorini ham kengaytirayotganini ko‘rsatadi.

Namangan viloyatida kompyuterlar va tegishli texnikalarni ta‘mirlash xizmatlari hajmi 2020-yildagi 329,2 mlrd so‘mdan 2025-yilda 1125,8 mlrd so‘mgacha oshgan. Demak, besh yillik davrda ushbu xizmatlar hajmi qariyb 3,4 barobar kengaygan.

Alohida tumanlar bo‘yicha yanada qiziqarli holat kuzatiladi. Kosonsoy tumanida mazkur xizmatlar hajmi 14,6 mlrd so‘mdan 58,9 mlrd so‘mgacha, To‘raqo‘rg‘on tumanida 17,4 mlrd so‘mdan 72,9 mlrd so‘mgacha, Chust tumanida esa 16,2 mlrd so‘mdan 68,6 mlrd so‘mgacha oshgan. Bu hududlarda raqamli texnologiyalar bilan bog‘liq xizmatlar bozori nisbatan tez shakllanayotganini ko‘rsatadi.

Bu yerda birinchi jadval bilan muhim bog‘liqlik mavjud. Axborot va aloqa xizmatlari raqamli ulanish va xizmatlar taklifining kengayishini, kompyuter va texnik xizmatlar esa raqamli vositalardan amaliy foydalanish chuqurlashayotganini ifodalaydi.

Shunday qilib, raqamli transformatsiyaning ikki bosqichli mexanizmi kuzatiladi: axborot-kommunikatsiya xizmatlarining kengayishi → raqamli qurilmalar va texnologiyalardan foydalanishning kengayishi → texnik xizmatlar bozorining rivojlanishi.

Biroq bu yerda ham sabab-oqibat munosabatini haddan tashqari kuchaytirish mumkin emas. Mazkur statistik ma‘lumotlar korrelyatsion-deskriptiv dalil beradi, lekin raqamlashtirish aynan xizmatlar o‘lishining yagona sababi ekanini isbotlamaydi.

¹ Manba: O‘zbekiston Respublikasi Milliy statistika qo‘mitasi ma‘lumotlari asosida muallif ishlanmasi.

Raqamli transformatsiyaning iqtisodiy samarasi oxir-oqibat real iqtisodiy faollikda namoyon bo'lishi kerak. Shu sababli uchinchi bosqichda jami bozor xizmatlari o'sish sur'atlari tahlil qilindi.

Mazkur ko'rsatkich raqamli transformatsiyaning to'g'ridan-to'g'ri indikatori emas. U natijaviy iqtisodiy ko'rsatkich sifatida qaraladi. Ya'ni raqamli xizmatlar va texnologiyalarning kengayishi iqtisodiy xizmatlar bozorining umumiy faollashuvi bilan bir yo'nalishda kechayotgan yoki kechmayotganini aniqlashga xizmat qiladi (3-jadval).

3-jadval

Namangan viloyati tumanlarida bozor xizmatlari o'sish sur'atlari, 2020-2025-yillar¹

Hudud	2020-yil	2021-yil	2022-yil	2023-yil	2024-yil	2025-yil	2021-2025 yillar o'rtacha, foizda
Namangan viloyati	100,0	117,6	120,0	112,7	113,6	115,4	115,9
Namangan shahri	103,4	123,1	119,1	116,3	115,3	118,6	118,5
Mingbuloq tumani	105,0	120,3	113,9	109,7	113,5	115,7	114,6
Kosonsoy tumani	100,1	118,3	115,3	105,0	117,6	115,3	114,3
Namangan tumani	101,8	115,0	115,3	109,3	118,5	116,3	114,9
Norin tumani	105,0	121,6	110,4	110,1	120,1	115,7	115,6
Pop tumani	107,8	113,0	111,5	108,2	117,6	114,0	112,9
To'raqo'rg'on tumani	100,2	115,3	109,9	113,5	114,1	115,2	113,6
Uychi tumani	105,8	122,4	121,9	106,1	112,0	114,7	115,4
Uchqo'rg'on tumani	102,6	111,8	111,9	110,1	116,6	115,1	113,1
Chortoq tumani	100,6	120,9	110,9	111,6	116,9	114,9	115,0
Chust tumani	113,6	120,3	114,7	106,5	118,3	117,1	115,4
Yangiqo'rg'on tumani	100,2	119,3	114,3	105,6	115,2	114,5	113,8

3-jadval Namangan viloyatida 2021-2025-yillarda bozor xizmatlari sektori barqaror o'sish trayektoriyasida bo'lganini ko'rsatadi. Viloyat bo'yicha o'sish sur'ati 2021-yilda 117,6 foiz, 2022-yilda 120,0 foiz, 2023-yilda 112,7 foiz, 2024-yilda 113,6 foiz va 2025-yilda 115,4 foizni tashkil qilgan.

Bunda 2022-yildagi yuqori o'sishdan keyin 2023-yilda nisbatan sekinlashish, keyingi ikki yilda esa o'sishning qayta barqarorlashuvi kuzatiladi. Bu holat raqamli xizmatlar kengayishining umumiy xizmatlar sektori bilan parallel ravishda rivojlanayotganini ko'rsatadi.

Namangan shahrida 2021-2025-yillardagi o'rtacha o'sish sur'ati qariyb 118,5 foizni tashkil etgan. Bu shaharda iqtisodiy faollik, xizmatlar konsentratsiyasi va raqamli xizmatlarning keng tarqalishi o'zaro bog'langanligini ko'rsatishi mumkin.

Shu bilan birga, ayrim tumanlarda raqamli xizmatlarning o'sishi va jami bozor xizmatlari o'sishi o'rtasida to'liq parallel harakat mavjud emas. Masalan, Pop tumanida axborot va aloqa xizmatlari 2020-2025-yillarda qariyb 3,2 barobar oshgan bo'lsa-da,

¹ Manba: O'zbekiston Respublikasi Milliy statistika qo'mitasi ma'lumotlari asosida muallif ishlanmasi.

bozor xizmatlari o'sish sur'ati ayrim yillarda nisbatan pastroq bo'lgan. Bu juda muhim ilmiy xulosaga olib keladi:

Ushbu tahlilning asosiy natijasi shundan iboratki, Namangan viloyatida 2020-2025-yillarda raqamli transformatsiyaning miqdoriy ko'rsatkichlari sezilarli yaxshilangan, biroq hududlar o'rtasida ushbu jarayonning iqtisodiy samaraga aylanish darajasi bir xil emas.

Ayniqsa, Namangan shahri raqamli xizmatlarning mutlaq hajmi bo'yicha yuqori konsentratsiyani namoyon qilsa, ayrim tumanlarda raqamli xizmatlarning nisbatan tez o'sishi kuzatilmoqda. Bu esa viloyat ichidagi raqamli rivojlanish markazlari va periferik hududlar o'rtasidagi tafovut masalasini alohida o'rganishni talab qiladi.

2025-yil ma'lumotlarining dastlabki ekanligi va ko'rsatkichlarning joriy narxlardagi qiymatlarda berilganini hisobga olish zarur. Shu sababli ushbu natijalarni real fizik hajmdagi o'sish sifatida emas, avvalo statistik nominal dinamika sifatida talqin qilish maqsadga muvofiq.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Tadqiqot natijalari raqamli transformatsiya mintaqalar iqtisodiy rivojlanishining alohida texnologik omili emas, balki infratuzilma, inson kapitali, innovatsiya, tadbirkorlik, institutsional muhit va xizmatlar bozorini o'zaro bog'lovchi kompleks iqtisodiy mexanizm ekanligini ko'rsatdi. Shu sababli hududning raqamli rivojlanishini faqat internet yoki telekommunikatsiya infratuzilmasining mavjudligi bilan baholash ilmiy jihatdan yetarli emas.

Namangan viloyati misolida 2020-2025-yillar dinamikasi raqamli xizmatlar va ular bilan bog'liq iqtisodiy faoliyatning sezilarli kengayganini ko'rsatdi. Biroq viloyatning alohida tumanlarida ushbu jarayonning sur'ati va iqtisodiy natijaga aylanish darajasi bir xil emas. Bu holat raqamli transformatsiyaning hududiy rivojlanishga ta'siri asimmetrik xarakterga ega ekanligini ko'rsatadi. Ya'ni bir xil raqamli imkoniyat turli hududlarda turlicha iqtisodiy natija berishi mumkin.

Tadqiqotning muhim xulosalaridan biri shundaki, raqamli transformatsiyaning samaradorligi raqamli resurslarning mavjudligi bilan emas, balki ularning iqtisodiy qiymatga aylantirilish darajasi bilan belgilanadi. Shu nuqtai nazardan kelgusidagi hududiy siyosatda "qancha raqamli infratuzilma yaratildi?" degan savoldan ko'ra, "ushbu infratuzilma qancha qo'shimcha iqtisodiy faollik, unumdorlik, innovatsiya va bandlik yaratdi?" degan savol ustuvor bo'lishi lozim.

Namangan viloyatida hududlararo tafovutlarni kamaytirish uchun raqamli siyosatni yagona standart asosida emas, balki hududlarning iqtisodiy salohiyati va mavjud muammolaridan kelib chiqib differensial tashkil etish maqsadga muvofiq. Raqamli xizmatlar hajmi yuqori bo'lgan hududlarda asosiy e'tibor raqamlashtirishni innovatsiya, elektron tijorat, moliyaviy texnologiyalar va yuqori unumdor xizmatlarga transformatsiya qilishga qaratilishi lozim. Raqamli rivojlanish darajasi nisbatan past hududlarda esa avvalo infratuzilma, raqamli savodxonlik va biznesning texnologiyalardan foydalanish imkoniyatlarini kengaytirish zarur.

Raqamli transformatsiya hududlar o'rtasidagi iqtisodiy tafovutlarni avtomatik ravishda kamaytirmasligi mumkin. Agar raqamli imkoniyatlardan foydalanish uchun

zarur bo'lgan inson kapitali, moliyaviy resurslar, innovatsion muhit va institutsional sharoitlar hududlar bo'yicha keskin farq qilsa, raqamlashtirish ayrim hollarda mavjud tafovutlarni yanada kuchaytirishi ham mumkin. Shu sababli raqamli siyosat hududiy tenglik va iqtisodiy inklyuziya tamoyillari bilan uyg'unlashtirilishi kerak.

Umuman olganda, Namangan viloyati misolida o'tkazilgan tahlil raqamli transformatsiya mintaqaviy iqtisodiy rivojlanishning muhim drayveriga aylanayotganini ko'rsatadi. Biroq uning yakuniy samarasi texnologik infratuzilma, inson kapitali, innovatsion salohiyat, institutsional muhit va biznes faolligining o'zaro uyg'unligiga bog'liq. Shuning uchun hududiy rivojlanish siyosatida raqamlashtirishni alohida texnologik yo'nalish sifatida emas, balki mintaqaning umumiy iqtisodiy rivojlanish strategiyasining integratsiyalashgan komponenti sifatida ko'rish maqsadga muvofiq.

Tahlil asosida quyidagi takliflar ishlab chiqildi:

6. Hududlarning raqamli rivojlanish darajasini baholashda xizmatlar hajmining mutlaq ko'rsatkichlarini aholi jon boshiga, korxonalar soniga va YAHMga nisbatan hisoblangan nisbiy ko'rsatkichlar bilan to'ldirish.

7. Raqamli transformatsiya samaradorligini iqtisodiy, texnologik, ijtimoiy va institutsional mezonlarni birlashtirgan integral indeks orqali baholash, bunda natijaviy ko'rsatkichlar sifatida mehnat unumdorligi, bandlik, innovatsion faollik va investitsiyalar samaradorligini hisobga olish.

8. Namangan viloyatida raqamli siyosatni tumanlar salohiyatiga qarab differensial tashkil etish: raqamli xizmatlar hajmi yuqori hududlarda elektron tijorat, moliyaviy texnologiyalar va innovatsion xizmatlarni rivojlantirish, raqamli rivojlanish darajasi nisbatan past tumanlarda esa infratuzilma va raqamli savodxonlikni kengaytirishga ustuvorlik berish.

9. Kompyuter va texnik xizmatlar bozori tez o'sayotgan tumanlarda (Kosonsoy, To'raqo'rg'on, Chust) ushbu sohadagi kichik biznes subyektlarini qo'llab-quvvatlash hamda ular uchun kasbiy tayyorgarlik dasturlarini tashkil etish.

10. Hududiy statistik kuzatuvlarda raqamli transformatsiyaga oid ko'rsatkichlar (internetdan foydalanuvchi korxonalar ulushi, elektron tijorat hajmi, raqamli davlat xizmatlaridan foydalanish) bo'yicha tumanlar kesimidagi ma'lumotlarni kengaytirish.

Kelgusidagi tadqiqotlarda ushbu yondashuvni rivojlantirib, Namangan viloyatining tumanlari kesimida raqamli transformatsiyaning kompleks samaradorligini integral indeks orqali baholash, indikatorlar o'rtasidagi statistik bog'liqlikni ekonometrik modellar yordamida aniqlash hamda raqamli transformatsiyaning mehnat unumdorligi, investitsiya, innovatsiya va bandlikka ta'sirini miqdoriy baholash mumkin.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. Acemoglu, D., & Restrepo, P. (2019). Automation and new tasks: How technology displaces and reinstates labor. *Journal of Economic Perspectives*, 33(2), 3-30. <https://doi.org/10.1257/jep.33.2.3>

2. Akerman, A., Gaarder, I., & Mogstad, M. (2015). The skill complementarity of broadband internet. *The Quarterly Journal of Economics*, 130(4), 1781-1824. <https://doi.org/10.1093/qje/qjv028>
3. Bresnahan, T. F., Brynjolfsson, E., & Hitt, L. M. (2002). Information technology, workplace organization, and the demand for skilled labor: Firm-level evidence. *The Quarterly Journal of Economics*, 117(1), 339-376. <https://doi.org/10.1162/003355302753399526>
4. Brynjolfsson, E., & Hitt, L. M. (2000). Beyond computation: Information technology, organizational transformation and business performance. *Journal of Economic Perspectives*, 14(4), 23-48. <https://doi.org/10.1257/jep.14.4.23>
5. Czernich, N., Falck, O., Kretschmer, T., & Woessmann, L. (2011). Broadband infrastructure and economic growth. *The Economic Journal*, 121(552), 505-532. <https://doi.org/10.1111/j.1468-0297.2011.02420.x>
6. Forman, C., Goldfarb, A., & Greenstein, S. (2009). The internet and local wages: Convergence or divergence? (NBER Working Paper No. 14750). National Bureau of Economic Research. <https://doi.org/10.3386/w14750>
7. Goldfarb, A., & Tucker, C. (2019). Digital economics. *Journal of Economic Literature*, 57(1), 3-43. <https://doi.org/10.1257/jel.20171452>
8. Hjort, J., & Poulsen, J. (2019). The arrival of fast internet and employment in Africa. *American Economic Review*, 109(3), 1032-1079. <https://doi.org/10.1257/aer.20161385>
9. Kolko, J. (2012). Broadband and local growth. *Journal of Urban Economics*, 71(1), 100-113. <https://doi.org/10.1016/j.jue.2011.07.004>
10. OECD. (2019). Measuring the digital transformation: A roadmap for the future. OECD Publishing. <https://doi.org/10.1787/9789264311992-en>
11. OECD. (2023). OECD regional outlook 2023: The longstanding geography of inequalities. OECD Publishing. <https://doi.org/10.1787/92cd40a0-en>
12. Sorbe, S., Gal, P., Nicoletti, G., & Timiliotis, C. (2019). Digital dividend: Policies to harness the productivity potential of digital technologies (OECD Economic Policy Papers No. 26). OECD Publishing. <https://doi.org/10.1787/273176bc-en>
13. Vial, G. (2019). Understanding digital transformation: A review and a research agenda. *The Journal of Strategic Information Systems*, 28(2), 118-144. <https://doi.org/10.1016/j.jsis.2019.01.003>
14. World Bank. (2016). World development report 2016: Digital dividends. World Bank. <https://doi.org/10.1596/978-1-4648-0671-1>
15. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020-yil 5-oktyabr PF-6079-son “Raqamli O‘zbekiston - 2030” strategiyasini tasdiqlash va uni samarali amalga oshirish chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi Farmoni. <https://lex.uz/docs/5030957>
16. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2023-yil 11-sentyabr PF-158-son “O‘zbekiston - 2030” strategiyasi to‘g‘risida”gi Farmoni. <https://lex.uz/docs/6600413>
17. Namangan viloyati statistika boshqarmasi. Rasmiy statistika: Xizmatlar. <https://www.namstat.uz/uz/rasmiy-statistika/services-2>

Marketing

ilmiy, amaliy va ommabop jurnali

Muharrir:
Ingliz tili muharriri:
Rus tili muharriri:
Musahhih:
Sahifalovchi va dizaynerlar:

Xakimov Ziyodulla Axmadovich
Tursunov Boburjon Ortiqmirzayevich
Kaxramonov Xurshidjon Shuxrat o'g'li
Karimova Shirin Zoxid qizi
Sadikov Shoxrux Shuxratovich
Abidjonov Nodirbek Odijon o'g'li

2026-yil, sentabr, 9-son

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Marketing" ilmiy, amaliy va ommabop jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar mas'ul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelavermasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga murojaat qilish mumkin. Ilmiy maqola, ommabop maqola, reklama, hikoya va boshqa ilmiy-ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.
Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

Elektron pochta: info@marketingjournal.uz
Bot: [@marketinjournalbot](https://t.me/@marketinjournalbot)
Tel.: +998977838464, +998939266610
Jurnalning rasmiy sayti: <https://marketingjournal.uz>

Marketing jurnali O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi huzuridagi **Oliy attestatsiya komissiyasi** rayosatining **2024-yil 04-oktabrdagi 362/5 sonli qarori** bilan milliy ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan

"Marketing" ilmiy, amaliy va ommabop jurnali 2024-yil 15-martdan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Administratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan **C-5669517** reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan. **Litsenziya raqami: №240874**

"Marketing" ilmiy, amaliy va ommabop jurnalining xalqaro darajasi: **9710**. ГОСТ 7.56-2002 " Seriyali nashrlarning xalqaro standart raqamlanishi" davlatlataro standartlari talablari. **Berilgan ISSN tartib raqami: 3060-4621**